

De herkenbaarheid van de diverse partijen

Een opdrachtgever mag zich niet direct bemoeien met de veiligheid van de uitvoerende medewerkers. Dit is immers de zorgplicht van de werkgever. Het is van belang om te weten welke rechtspositie men inneemt. Bij een conflict kan men hierop aangesproken worden. Zo kan bijvoorbeeld een terreineigenaar die een zelfstandige zonder personeel (zzp'r) inhuurt als werkgever gezien gaan worden als hij de zzp'r gaat aansturen in zijn uitvoerende werkzaamheden.

Hierna worden in het kort de belangrijkste kenmerken van de partijen omschreven. Afhankelijk van de situatie kan een partij diverse "petten" op hebben. Een houthandelaar (de koper) kan bijvoorbeeld een opdrachtgever, onderaannemer of werkgever zijn. Bepalend is de wijze waarop men op dat moment handelt, niet het "etiket" of "visitekaartje". »

Foto: Stichting Erkend Groen

Partij	Kenmerken
Opdrachtgever	Iemand of een organisatie die tegen betaling werkzaamheden of diensten uitbesteedt aan een bedrijf. In de uitbesteding wordt het te behalen eindresultaat van de werkzaamheid of dienst omschreven of benoemd. Kenmerkend voor de rol van de opdrachtgever is dat hij tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geen gezagsverhouding met de uitvoerende heeft.
Opdrachtnemer	De opdrachtnemer is een overeenkomst betreffende het uitvoeren van werkzaamheden of diensten met de opdrachtgever aangaan. Dit kan een mondelinge of schriftelijke overeenkomst zijn. Hierin is minimaal de prijs en het bedoelde eindresultaat van de dienst of werkzaamheid opgenomen.
Terreineigenaar	De terreineigenaar is de eigenaar van een terrein. Dit kan zijn bos, natuurterrein, watergangen en landbouwgrond. Maar ook onroerende goederen zoals gebouwen en dergelijke.
Werkgever	Een werkgever geeft aan iemand opdracht om bepaalde werkzaamheden te gaan uitvoeren. Bepalend hierbij is dat er een gezagsverhouding is. De persoon die de opdracht uitvoert wordt dan als werknemer gezien. Dit betekent dus als iemand tegen een andere persoon zegt 'ga dit of dat doen', hij (of als ondergeschikte zijn baas) dan de werkgever is. Er hoeft geen vergoeding of arbeidsovereenkomst van toepassing te zijn.

Foto: Stichting Erkend Groen

DE RELATIE OPDRACHTGEVER - OPDRACHTNEMER

bij uitvoering van werk in bos en natuur

Veiligheidsafspraken tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer in de bos- en natuurterreinen

Veel werkzaamheden in bossen en natuurterreinen worden uitbesteed. Maar wie is eigenlijk verantwoordelijk voor de veiligheidsaspecten? En welke afspraken moeten daarover gemaakt worden? IPC Groene Ruimte heeft dit voor de Commissie Arbeidsomstandigheden van het Bosschap onderzocht en in een rapport beschreven.

Uit dat rapport zijn in deze brochure de belangrijkste aandachtspunten samengevat. »

Voor aanvang van de werkzaamheden

Bij de aanbesteding van de werkzaamheden moet de opdrachtgever de bij hem bekende "bijzondere risico's" benoemen. Bijvoorbeeld:

- Een gevaarlijke tijdelijke uitrit voor houtwagens en machines.
- De opslag van hout langs een drukke weg.
- Mogelijke aanwezigheid van oorlogsmunitie.
- De aanwezigheid van kabels en leidingen in de grond en hoogspanningsmasten.
- De te verwachten drukte van publiek bij een bezoekerscentrum of recreatieplek.
- Omvangrijke te verwachten demonstraties of protesten tegen de uit te voeren werkzaamheden.

De opdrachtnemer kan met deze informatie tijdig de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen treffen en indien nodig er een "prijskaartje" aan hangen. De bijzondere risico's zijn daarmee dus onderdeel van de totale

opdracht en de daaraan verbonden prijsafpraak.

Maar het kan natuurlijk bij verkoop van hout op stam ook worden verrekend in de houtprijs.

Veiligheidsafspraken vastleggen

Door de "bijzondere risico's" concreet te benoemen kunnen over de uit te voeren veiligheidsmaatregelen ook concrete afspraken worden gemaakt. Bij omvangrijke cultuurtechnische of bouwwerkzaamheden wordt dit in het Veiligheid- & Gezondheidsplan (V&G plan) gedaan. Bijvoorbeeld bij reconstructiewerkzaamheden of bij het (ver)bouwen van een bezoekerscentrum of werkplaats.

Is er geen V&G plan dan kunnen de betreffende veiligheidsafspraken als aanvullende voorwaarde in een overeenkomst, een contract of in een offerte worden opgenomen.

Ook kan daarin worden vastgelegd wie de noodzakelijk geachte veiligheidsmaatregelen uiteindelijk gaat uitvoeren.

De inspanningsverplichtingen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden

Op basis van de gemaakte veiligheidsafspraken kan de opdrachtgever in "het veld" toezicht houden en ingrijpen.

Maar of er nu wel of geen veiligheidsafspraken zijn vastgelegd, tijdens de uitvoering van de werkzaamheden hebben alle betrokken partijen altijd bepaalde inspanningsverplichtingen en verantwoordelijkheden.

Vaak komen deze voort uit bestaande wetgeving zoals het Burgelijkwetboek en de Arbowet.

De wettelijke zorgplicht van een wegbeheerder, terreineigenaar of werkgever blijft dus altijd van kracht!

Bijvoorbeeld: is de opdrachtnemer ook een werkgever dan is hij op de werkplek verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn medewerkers. »

In het hierna volgende overzicht staan de belangrijkste inspanningsverplichtingen voor de diverse partijen in het kort samengevat.

Partij	Inspanningsverplichting
Opdrachtgever	<ul style="list-style-type: none">- In de voorbereiding van de uit te besteden werkzaamheden de bijzondere risico's inventariseren en bekend maken bij de aanbesteding van de werkzaamheden.- Schade aan voorbijgangers (derden) voorkómen door afspraken te maken met de eigenaren van wegen of terreinen waarop de werkzaamheden invloed kunnen hebben.- Tijdens de uitvoering toezicht houden op de specifieke veiligheidsafspraken uit de voorbereidende fase.
Opdrachtnemer	<ul style="list-style-type: none">- Uitvoering geven aan de afgesproken veiligheidsmaatregelen die de bijzondere risico's vereisen.- De overige partijen, zoals onderaannemers, die werkzaamheden op de werkplek uitvoeren, voorlichten over de vastgestelde veiligheidsmaatregelen voor de bijzondere risico's.- Het coördineren van de algemene veiligheid die nodig is als er samengewerkt wordt.- Ingrijpen als dit noodzakelijk is, bijvoorbeeld als een onderaannemer zich niet aan de gemaakte veiligheidsafspraken voor die werkplek houdt.
Terreineigenaar	<ul style="list-style-type: none">- Voorschriften over het waarborgen van de veiligheid van de bezoekers van het terrein afspreken. Daarover toezicht houden.- Altijd ingrijpen als er zichtbaar zeer risicovolle activiteiten op het terrein plaats vinden die direct een gevaar voor de omgeving betekenen.
Werkgever	<ul style="list-style-type: none">- De gevaren van de werkplek inventariseren en deze gevaren beheersbaar maken.- Zorgen dat alle arbeidsmiddelen die op de werkplek gebruikt worden veilig zijn.- De medewerkers altijd voorzien van de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen, instructie, voorlichting en scholing.- Tijdens de werkzaamheden voldoende maatregelen nemen voor de veiligheid van derden.